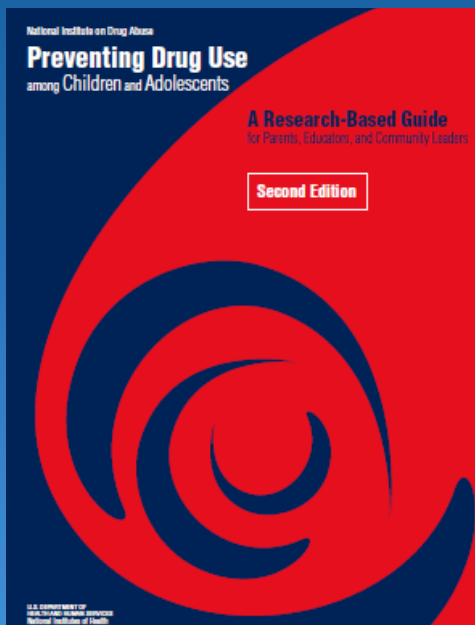

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ιατρική Σχολή
ΠΜΣ Προαγωγή και Αγωγή Υγείας

Δούραλη Μαρία
Δραμουντάνη Ευαγγελία
Μυλωνά Ευθυμία
Χρυσάνθου-Πιτερού Μαργαρίτα

Αρχές πρόληψης προγράμματα πρόληψης

Τα προγράμματα πρόληψης θα πρέπει:

ΑΡΧΗ 1η

Να ενισχύουν τους προστατευτικούς παράγοντες
&
να μειώνουν τους παράγοντες κινδύνου

ΑΡΧΗ 2η

Να απευθύνονται σε όλα τα είδη των καταχρήσεων

ΑΡΧΗ 3η

Να εστιάζουν στο πρόβλημα της κοινότητας
μειώνοντας τους παράγοντες κινδύνου
&
ενισχύοντας τους προστατευτικούς

ΑΡΧΗ 4η

Να είναι προσαρμοσμένα στα χαρακτηριστικά του πληθυσμού

Αρχές πρόληψης προγράμματα πρόληψης

Τα προγράμματα πρόληψης θα πρέπει:

ΑΡΧΗ 5η	Να διατηρούν τα βασικά στοιχεία της αρχικής έρευνας (δομή, περιεχόμενο, διάδοση)
ΑΡΧΗ 6η	Να είναι μακροπρόθεσμα με επανειλημμένες παρεμβάσεις ενισχύοντας τους αρχικούς στόχους.
ΑΡΧΗ 7η	Να περιλαμβάνουν την κατάρτιση των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ορθές πρακτικές διαχείρισης της τάξης
ΑΡΧΗ 8η	Να χρησιμοποιούν διαδραστικές τεχνικές που επιτρέπουν την ενεργό συμμετοχή στη μάθηση σχετικά με τα αποτελέσματα της κατάχρησης ουσιών, και την ενίσχυση δεξιοτήτων
ΑΡΧΗ 9η	Τα προγράμματα πρόληψης θα πρέπει να έχουν μεγαλύτερο κέρδος σε σχέση με το κόστος (cost-effective)

Αρχές πρόληψης προγράμματα πρόληψης στην οικογένεια

Τα προγράμματα πρόληψης στην οικογένεια, θα πρέπει:

ΑΡΧΗ 10η

Να ενισχύσουν το δέσιμο μέσα στην οικογένεια

Ενισχύονται οι προστατευτικοί παράγοντες διδάσκοντας:

Επικοινωνιακές δεξιότητες στους γονείς

Τρόπους πειθαρχίας στα παιδιά, ανάλογα με το αναπτυξιακό τους στάδιο

Τρόπους επιβολής σταθερών και συνεπών κανόνων

Άλλες δεξιότητες διαχείρισης στην οικογένεια

Τρόπους αύξησης της συναισθηματικής, γνωστικής, κοινωνικής και υλικής υποστήριξης προς τα παιδιά

Η επικοινωνία μεταξύ γονέα και παιδιού επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση ενεργού ρόλου των γονέων στη ζωή του παιδιού τους

Αρχές πρόληψης προγράμματα πρόληψης στο σχολείο

Τα προγράμματα πρόληψης στο σχολείο, θα πρέπει:

ΑΡΧΗ 11η

Να παρέμβουν όσο γίνεται πιο γρήγορα για την αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου

ΑΡΧΗ 12η

Να στοχεύουν στη βελτίωση ακαδημαϊκής & της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης

ΑΡΧΗ 13η

Να αυξήσουν την ακαδημαϊκή και την κοινωνική εμπειρία

Προγράμματα που ενδυναμώνουν τους προστατευτικούς παράγοντες στο σχολείο

Επικεντρώνονται στην ανάπτυξη

ακαδημαϊκών & κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών

Περιλαμβάνουν:

- ✓ την ενίσχυση των σχέσεων με τους συνομηλίκους
  - ✓ Τον αυτο-έλεγχο
  - ✓ Την ανάπτυξη δεξιοτήτων
  - ✓ Την κοινωνική συμπεριφορά
- ✓ Την ανάπτυξη δεξιοτήτων άρνησης όταν τους προσφέρονται ναρκωτικές ουσίες

Προγράμματα πρόληψης ενισχύουν το δέσιμο των μαθητών με το σχολείο & μειώνουν την πιθανότητα να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

Αρχές πρόληψης προγράμματα πρόληψης στην κοινότητα

Τα προγράμματα πρόληψης στην κοινότητα θα πρέπει:

ΑΡΧΗ 14η

Να στοχεύουν στον γενικό πληθυσμό,
όταν αυτός βρίσκεται σε μεταβατικές περιόδους

ΑΡΧΗ 15η

Να συνδυάζουν παραπάνω από 2 αποτελεσματικά
προγράμματα

ΑΡΧΗ 16η

Να φτάνουν στον πληθυσμό με πολλούς διαφορετικούς
τρόπους

Προγράμματα που ενδυναμώνουν τους προστατευτικούς παράγοντες στην κοινότητα

Τα προγράμματα που πραγματοποιούνται στην κοινότητα:

Αξιοποιούν πολιτικούς, θρησκευτικούς και άλλους κυβερνητικούς οργανισμούς για να ενισχύσουν πρότυπα κατά των ναρκωτικών και θετικές κοινωνικές συμπεριφορές.

Περιλαμβάνουν την ανάπτυξη πολιτικών ή την ενίσχυση των κανονισμών, την κινητοποίηση των ΜΜΕ και προγράμματα ευαισθητοποίησης ολόκληρης της κοινότητας.

Πώς μπορούμε να αξιολογήσουμε το επίπεδο κινδύνου κατάχρησης ουσιών από τους νέους στην κοινότητα μας;

- * **Μετράμε** τη φύση και την έκταση της κατάχρησης ουσιών
- * **Συλλέγουμε** στοιχεία για τους παράγοντες κινδύνου αλλά και τους προστατευτικούς παράγοντες
- * **Κατανοούμε** την κουλτούρα της κοινότητας και πως αυτή επηρεάζει την κατάχρηση ουσιών
- * **Συμβουλευόμαστε** τους ηγέτες της κοινότητας που εργάζονται για την πρόληψη της κατάχρησης ουσιών, την θεραπεία, τη ψυχική υγεία, τη νομοθεσία που διέπει τη χρήση των ναρκωτικών ουσιών - την επιβολή του νόμου κ.α.
- * **Αξιολογούμε** την ευαισθητοποίηση της κοινότητας στο πρόβλημα των ναρκωτικών
- * **Εντοπίζουμε** τις υπάρχουσες δράσεις πρόληψης που ήδη γίνονται στην κοινότητα μας

Ετοιμότητα - Δράσεις κοινότητας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ		ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
Στάδιο ετοιμότητας	Αντίδραση κοινότητας	Ιδέες
1. Καμία ευαισθητοποίηση (No awareness)	Σχετική ανοχή στη κατάχρηση ναρκωτικών	Δημιουργία κινήτρου. <ul style="list-style-type: none"> •Συνάντηση με τους ηγέτες της κοινότητας που εμπλέκονται με την πρόληψη της κατάχρησης των ναρκωτικών •χρήση των Μ.Μ.Ε για να αναγνωρίσουν και να μιλήσουν για το πρόβλημα •Ενθαρρύνεται η κοινότητα να δει πως συνδέεται η κατάχρηση με τα προβλήματα της κοινότητας
2. Άρνηση (Denial)	Δεν συμβαίνει εδώ, δεν μπορεί να κάνει τίποτα γι' αυτό	
3. Μέτρια αναγνώριση (Vague awareness)	Αναγνώριση, αλλά όχι κίνητρο	
4. Προσχεδιασμός (Preplanning)	Ευαισθητοποίηση ηγετών, σχετική παρακίνηση	

Ετοιμότητα – Δράσεις κοινότητας

Στάδιο ετοιμότητας	Αντίδραση κοινότητας	Ιδέες
5. Προετοιμασία (Preparation)	Ενεργή ηγεσία – Λήψη αποφάσεων	Συνεργασία. Δημιουργία συμμαχιών των φορέων
6. Αρχή δράσης (Initiation)	Χρήση δεδομένων για υποστήριξη δράσεων πρόληψης	Αναγνώριση και εφαρμογή ερευνητικών προγραμμάτων
7. Σταθεροποίηση (Stabilization)	Υποστήριξη προγράμματος	Αξιολόγηση και βελτίωση προγραμμάτων
8. Επέκταση (Confirmation/Expansion)	Βελτίωση και επέκταση προγραμμάτων	Ίδρυση αρμόδιων φορέων και επέκταση προγραμμάτων με σκοπό την κάλυψη περισσότερων ατόμων
9. Επαγγελματισμός στην αντιμετώπιση (Professionalization)	Γνώση του προβλήματος - προσδοκία αποτελεσματικών λύσεων	Πολυδιάστατα προγράμματα για το κοινό

Πώς μπορεί η κοινότητα να κινητοποιηθεί;

Στάδιο ετοιμότητας → Βαθμός Κινητοποίησης της Κοινότητας

Συνεργασίες στην κοινότητα μπορούν να:

- ❖ Προγραμματίζουν εκπαιδευτικές εκστρατείες
- ❖ Παρουσιάζουν δεδομένα
- ❖ Προσελκύουν χορηγούς

Η ύπαρξη εκπροσώπων από όλη την κοινότητα μπορεί να ενισχύσει τα μηνύματα πρόληψης, να παρέχει πόρους και να υποστηρίξει τον σχεδιασμό ενός προγράμματος πρόληψης

Τα Μ.Μ.Ε ευαισθητοποιούν το κοινό και εμποδίζουν τη χρήση ναρκωτικών από συγκεκριμένους πληθυσμούς

Πώς μπορεί να αξιολογήσει η κοινότητα την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ;

Ερωτήματα

- * Τι προγράμματα υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην κοινότητα;
- * Τα προγράμματα αυτά επιλέχθηκαν /ή σχεδιάστηκαν βάση της επιστημονικής γνώσης;
- * Ταιριάζουν με τις ανάγκες της κοινότητας;
- * Πραγματοποιούνται όπως είχαν σχεδιαστεί;
- * Τι ποσοστό των νέων που διατρέχουν κίνδυνο έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα;

Πώς μπορεί να αξιολογήσει η κοινότητα την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων;

Δεδομένα

- * Χρήση ναρκωτικών μεταξύ των μαθητών στο σχολείο
- * Τα ποσοστά των αδικαιολόγητων απουσιών από το σχολείο «σκασιαρχείο»
- * Σχολικές αποβολές
- * Συλλήψεις σχετικές με τη χρήση ναρκωτικών
- * Εισαγωγές επειγόντων περιστατικών στα νοσοκομεία.

Πώς μπορεί η κοινότητα να υλοποιήσει και να διατηρήσει τα αποτελεσματικά προγράμματα πρόληψης;

* Κοινοτικοί συνασπισμοί :

εποπτεία εφαρμογής – επίτευξης αρχικών στόχων

* Δημόσιοι & Ιδιωτικοί Οργανισμοί :

εκπαιδευτικοί φορείς, κοινωνικές υπηρεσίες

Τα σχολικά και οικογενειακά προγράμματα για να εφαρμοστούν, απαιτούν:

- ✓ Ανθρώπινους και Οικονομικούς πόρους
- ✓ Δέσμευση για κατάρτιση και τεχνική βοήθεια

Πώς μπορεί η κοινότητα να υλοποιήσει και να διατηρήσει τα αποτελεσματικά προγράμματα πρόληψης;

Προσέλκυση και Διατήρηση συμμετεχόντων:

(π.χ. αγροτικές και φτωχές οικογένειες)

- ✓ Παροχή κινήτρων
- ✓ Μέγιστη ευελιξία του προγράμματος
- ✓ Ελάχιστη δαπάνη χρόνου
- ✓ Δωρεάν σίτιση και μετακίνηση
- ✓ Προσφορά baby-sitting
- ✓ Προσωπικές επαφές
- ✓ Έγκριση από τους ηγέτες της κοινότητας

Συμπερασματικά...

Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι ηγέτες της κοινότητας μπορούν...

Οι γονείς

- να συνεργαστούν με άλλα μέλη της κοινότητας για να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση & την ανάγκη για προγράμματα πρόληψης
- να χρησιμοποιούν τις αρχές της πρόληψης

Οι εκπαιδευτικοί

- να συνεργαστούν με στόχο την εύρεση προγραμμάτων πρόληψης & κατάλληλων δραστηριοτήτων
- να ενσωματώσουν τα τεκμηριωμένα περιεχόμενα των ερευνών & να τα εντάξουν στο Πρόγραμμα Σπουδών

Οι ηγέτες της κοινότητας

- να οργανώσουν ένα σχέδιο δράσης για την κοινότητα, να συντονίσουν πόρους και δραστηριότητες & να υποστηρίξουν την πρόληψη σε όλους τους τομείς της κοινότητας
- να συνεργαστούν με τους ειδικούς για την αξιολόγηση της προόδου του προγράμματος & την βελτίωση των αποτελεσμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aos, S., Phipps, P., Barnoski, R., and Lieb, R. (2001). The Comparative Costs and Benefits of Programs to Reduce Crime. Vol. 4 (1-05-1201). Olympia, WA: Washington State Institute for Public Policy, May 2001.

Hawkins, J.D., Catalano, R.F., Kosterman, R., Abbott, R., and Hill, K.G. (1999). Preventing adolescent health-risk behaviors by strengthening protection during childhood. *Archives of Pediatric and Adolescent Medicine* 153, 226–234.

National Institute on Drug Abuse (2003). Preventing Drug Use among Children and Adolescents. A research-Based Guide for Parent, Educators, and Community Leaders (2nd ed.) NIH Publication.

Pentz, M.A. (1998). Costs, benefits, and cost-effectiveness of comprehensive drug abuse prevention. In: Bukoski, W.J., and Evans, R.I., eds. *Cost-Benefit/Cost-Effectiveness Research of Drug Abuse Prevention: Implications for Programming and Policy*. NIDA Research Monograph No. 176. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 111–129.

Plested, B., Smitham, D. M., Jumper-Thurman, P., Oetting, E.R., Edwards, R. W. (1999). Readiness for Drug Use Prevention in Rural Minority Communities. *Substance Use and Misuse*, 34 (4 & 5), 521-544

Spoth, R., Guyull, M., and Day, S. (2002a). Universal family-focused interventions in alcohol-use disorder prevention: Cost effectiveness and cost-benefit analyses of two interventions. *Journal of Studies on Alcohol* 63, 219–228.

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας !